

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original Article

**การรู้เท่าทันสื่อออนไลน์ทางเพศ กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
ของเยาวชนในมหาวิทยาลัย จังหวัดชลบุรี****Sexual media literacy and preventive behaviors about sexually transmitted diseases
among youth in university students Chon Buri Province, Thailand**

จิตติกานต์ บัวรอด วท.บ.

Titikan Buarod, B.Sc.

(สุขศึกษาและพฤติกรรมสุขภาพ)

(Health Education and Health Behavior)

เสาวนีย์ ทองนพคุณ ปร.ด. (สาธารณสุขศาสตร์)

Saowanee Thongnopakun, Ph.D. (Public Health)

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Faculty of Public Health, Burapha University

Received: February 26, 2019

Revised: March 29, 2019

Accepted: July 1, 2019

บทคัดย่อ

ปัจจุบันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เป็นปัญหาสุขภาพที่สำคัญ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน ซึ่งการรู้เท่าทันสื่อทางเพศ เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรู้เท่าทันสื่อทางเพศ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของเยาวชนในมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ เยาวชนชายหญิงในมหาวิทยาลัยที่มีอายุมากกว่า 18 ปี จำนวน 485 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปแบบความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาความสัมพันธ์ของปัจจัยโดยสถิติวิเคราะห์ (chi-square test) ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนในมหาวิทยาลัยแสดงออกทางเพศแบบรักต่างเพศ ร้อยละ 86.4 เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 62.1 และใช้สื่อทางเพศมากกว่า 5 ครั้งต่อสัปดาห์ ถึงร้อยละ 17.9 โดยมากกว่าครึ่งหนึ่งเข้าถึงเว็บไซต์อนาจาร เยาวชนเพียงร้อยละ 22.7 มีระดับการรู้เท่าทันสื่อทางเพศระดับดี เยาวชนเกือบครึ่งหนึ่งที่มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไม่เหมาะสม จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์พบว่า เพศ ($p<0.001$) การแสดงออกทางเพศ ($p=0.031$) บุคคลที่พอกอาศัยด้วย ($p=0.014$) การมีความสัมพันธ์/การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นแบบกิ๊ก ($p<0.001$) จำนวนการใช้สื่อทางเพศ ($p=0.018$) การรู้เท่าทันสื่อทางเพศ ($p<0.001$) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เยาวชนในมหาวิทยาลัยที่มีการรู้เท่าทันสื่อระดับน้อย จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับไม่เหมาะสม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมยกระดับการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชน เพื่อให้มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสม โดยมุ่งเน้นในกลุ่มเยาวชนที่พอกอาศัยตามลำพัง และพักกับแฟนหรือคู่อีก

Abstract

Sexually transmitted diseases (STDs) are a significant health problem among youth. Sexual media literacy is a significant factor related to preventing STDs. The aim of this cross-sectional study was to examine sexual media literacy and preventive behaviors regarding STDs among university students. The participants were 485 male and female university students aged >18 years. Data was collected using a self-administered questionnaire, analyzed using descriptive statistics, and presented to show the frequency, percentage, mean, minimum, maximum, and standard deviation (SD). Correlations were determined using chi-squared statistical methods. The results revealed that 86.4% of university students are heterosexual, 62.1% had sexual intercourse, and 17.9% viewed sexual media at least five times per week. More than half had access to internet pornography. Only one-fifth had good sexual media literacy. Nearly half of the students exhibited inappropriate behaviors toward preventing STDs. Significant factors that correlated with preventive behaviors included sex ($p<0.001$), gender ($p=0.031$), living situation ($p=0.014$), relationships with casual partners ($p<0.001$), frequency of using sexual media ($p=0.018$), and sexual media literacy ($p<0.001$), with a statistical significance of 0.05. The results showed that youth with low sexual media literacy were more likely to exhibit inappropriate preventive behaviors regarding STDs. Stakeholders, therefore, must work toward improving sexual media literacy, specifically regarding inappropriate preventive behaviors regarding STDs, especially for youth who live alone or with their sexual partner.

คำสำคัญ

การรู้เท่าทันสื่อทางเพศ, พฤติกรรม,
โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์, วัยรุ่น, มหาวิทยาลัย

Keywords

sexual media literacy, behaviors,
sexually transmitted diseases, adolescent, university

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด โดยเปลี่ยนรูปแบบจากการรับข้อมูลข่าวสารผ่านทางหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ ไปสู่สื่อยุคใหม่ที่สามารถเข้าถึง และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วทั่วทุกมุมโลก (hyper connected)⁽¹⁾ โดยคุณสมบัติเด่นของสื่อสังคมออนไลน์ (social media) ที่ทำให้เป็นที่นิยมคือ ไม่มีค่าใช้จ่าย ใช้งานง่าย สามารถสื่อสารได้ ณ เวลาปัจจุบัน (real time)⁽²⁾ จากข้อมูลพบว่า คนไทยส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตโดยเฉลี่ยวันละ 6.4 ชั่วโมง หรือสัปดาห์ละ 45 ชั่วโมง⁽³⁾ ซึ่งการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทำให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและสังคม เช่น การปวดเมื่อยร่างกาย ร้อยละ 69.2 เสียเวลา เสียเงิน เสียการเรียน ร้อยละ 57.6 สมาธิสั้น หงุดหงิด ซึมเศร้า เก็บตัว ซื่อจก ร้อยละ 55.5 เป็นช่องทางให้

มิฉาชีพเข้าถึงตัวได้ง่าย ร้อยละ 46.4 การมีปฏิสัมพันธ์ในครอบครัว เพื่อนและบุคคลรอบข้างลดลง ร้อยละ 43.08 เกิดการเลียนแบบ และซึมซับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ร้อยละ 42.64 ตามลำดับ⁽⁴⁾ การที่เยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อทางเพศได้ง่ายและรวดเร็ว เปรียบเสมือนดาบ 2 คม คือ มีทั้งด้านดีและไม่ดี จากการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนร้อยละ 53.2 เคยเปิดรับเนื้อหาทางเพศบนอินเทอร์เน็ต⁽⁵⁾ ซึ่งการเข้าถึงสื่อทางเพศนั้นส่วนใหญ่เกิดจากการที่เยาวชนมีความอยากรู้อยากลอง เนื่องมาจากการเจริญเติบโตทางร่างกายและการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมน หากได้รับการกระตุ้นจากสื่อทางเพศโดยขาดการวิเคราะห์ ไตร่ตรอง และการประเมินผลกระทบจากสื่อ ก็อาจเกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นำมาซึ่งปัญหาทางสังคมหลายประการ ทั้งการล่อลวง ข่มขืน และปัญหาด้านสาธารณสุข

ในเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์⁽⁶⁾ ในทางกลับกันหากบุคคลมีการเท่าทันสื่อทางเพศก็จะสามารถป้องกันตนเองจากการถูกจู่โจมจากเนื้อหาของสื่อในเรื่องเพศได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตนา ตันสุวรรณนนท์ และปิ่นนก วงศ์ปิ่นเพชร ที่ว่า ผู้ที่มีการรู้เท่าทันสื่อในระดับมาก จะสามารถควบคุมผลกระทบในด้านต่าง ๆ จากสื่อได้ นั่นคือบุคคลจะเข้าใจเนื้อหาของสื่อ และมีการตัดสินใจที่ดีขึ้นว่า จะเชื่อในสิ่งที่สื่อนำเสนอหรือไม่ รวมถึงจะมีความสามารถในการใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม⁽⁷⁾ จังหวัดชลบุรี เป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและสถานบันเทิงจำนวนมาก จึงเป็นเหตุให้วัยรุ่นในพื้นที่เข้าถึงสิ่งยั่วยุทางเพศได้ง่ายกว่าวัยรุ่นในพื้นที่อื่น ซึ่งจากการวิจัยของศิริพร จิรวัฒนกุล และคณะ พบว่า นักศึกษามากกว่าร้อยละ 80.0 เปิดรับสื่อทางเพศผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยกลุ่มตัวอย่างยังระบุว่า รู้จักเว็บไซต์ทางเพศ 1-3 เว็บไซต์⁽⁸⁾ นอกจากนี้ยังพบว่า การมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของเยาวชนมีการใช้ถุงยางอนามัยเพียงร้อยละ 42.1 และใช้ถุงยางอนามัยไม่สม่ำเสมอร้อยละ 66.7 ซึ่งการไม่ใช้ถุงยางอนามัยก็เป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงสูง และมีแนวโน้มในการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้⁽⁹⁾ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการรู้เท่าทันสื่อทางเพศ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของเยาวชนในมหาวิทยาลัย จังหวัดชลบุรี ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ จะสามารถนำไปวางแผนพัฒนา เพื่อส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อทางเพศ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของเยาวชนได้อย่างเหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ (1) เพื่อศึกษาการรู้เท่าทันสื่อทางเพศ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของเยาวชนในมหาวิทยาลัย (2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของเยาวชนในมหาวิทยาลัย

สมมติฐานการวิจัย

1. เยาวชนในมหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในระดับไม่เหมาะสม
2. เยาวชนในมหาวิทยาลัยมีการรู้เท่าทันสื่อ

ทางเพศในระดับดี

3. ลักษณะประชากร พฤติกรรมการใช้สื่อทางเพศ การรู้เท่าทันสื่อทางเพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของเยาวชนในมหาวิทยาลัย

วัสดุและวิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง (cross-sectional descriptive study) โดยประยุกต์ตามกรอบแนวคิดการรู้เท่าทันสื่อขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO)⁽¹⁰⁾

ประชากรที่ศึกษา คือ นิสิตชายและหญิงที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2561 ทั้งสถาบันอุดมศึกษาภาครัฐและเอกชน ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ จำนวน 6 แห่ง โดยในการศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาในมหาวิทยาลัยรัฐบาลที่มีนิสิตมากที่สุด ในจังหวัดชลบุรี ซึ่งมหาวิทยาลัยดังกล่าวมีนิสิตชั้นปีที่ 1-4 ทั้งหมด 19 คณะ จำนวน 28,280 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตชายและหญิงที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ปีการศึกษา 2561 ในมหาวิทยาลัยรัฐบาลที่มีนิสิตเรียนมากที่สุดในจังหวัดชลบุรี โดยเป็นนิสิตชายและหญิงที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1-4 มีอายุมากกว่า 18 ปี ไม่เคยตั้งครรภ์หรือกำลังอยู่ระหว่างตั้งครรภ์ จากนั้นใช้สูตรของ Cochran⁽¹¹⁾ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 395 คน ทั้งนี้เนื่องจากงานวิจัยเป็นประเด็นที่มีความเปราะบาง จึงเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 20 เพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ ดังนั้นขนาดของตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้คือ 474 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) โดยทำการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1-31 ธันวาคม พ.ศ. 2561

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา

(หนังสือ เลขที่ SCi 097/2561) โดยทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่ยินดี ยินยอม เต็มใจ และสมัครใจที่จะเข้าร่วมการศึกษาวิจัย การตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบไม่ต้องใส่ชื่อ-สกุลจริง แต่จะใช้รหัสแทนตัวเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งหมด 5 ส่วน จำนวน 53 ข้อ ดังนี้ (1) ลักษณะประชากร จำนวน 10 ข้อ (2) ประสิทธิภาพทางเพศ จำนวน 6 ข้อ (3) พฤติกรรมการใช้สื่อทางเพศ จำนวน 5 ข้อ (4) พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ จำนวน 12 ข้อ ซึ่งข้อคำถามประกอบด้วย การกระทำเพื่อป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้แก่ การไม่มีเพศสัมพันธ์ หรือการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย โดยการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้องทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์ การไม่มีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนัก การไม่มีเพศสัมพันธ์ทางปาก การไม่มีเพศสัมพันธ์ขณะเป็นประจำเดือน การมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนเพียงคนเดียว การไม่มีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนที่เพิ่งรู้จัก รวมถึงการหลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด และการดื่มแอลกอฮอล์ก่อนมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับเหมาะสม และระดับไม่เหมาะสม (5) การรู้เท่าทันสื่อทางเพศ จำนวน 20 ข้อ ข้อคำถามประกอบด้วย การป้องกันตนเองจากการถูกชักจูงจากเนื้อหาของสื่อในเรื่องเพศ การมีความรู้ความเข้าใจ สามารถตีความ วิเคราะห์ แยกแยะ เนื้อหาสาระของสื่อทางเพศ สามารถประเมินค่าและเข้าใจผลกระทบของสื่อทางเพศ และการใช้สื่อทางเพศให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับพอใช้ และระดับดี

ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยแบบสอบถามผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความครอบคลุมชัดเจน และความเหมาะสมของภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อสุขภาพและสาธารณสุข จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า index of item objective congruence (IOC) 0.77

2. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) และนำไปทดลองใช้กับเยาวชนในมหาวิทยาลัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช⁽¹²⁾ ได้ค่าความเที่ยงด้านพฤติกรรม การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ 0.70 และการรู้เท่าทันสื่อทางเพศ 0.73

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ในรูปของจำนวน ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรู้เท่าทันสื่อทางเพศ กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของเยาวชน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ (chi-square test) กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษา

เยาวชนในมหาวิทยาลัย จำนวน 485 คน เป็นเยาวชนหญิง ร้อยละ 71.3 แสดงออกทางเพศแบบรักต่างเพศ ร้อยละ 86.4 เกือบครึ่งหนึ่งพักอาศัยตามลำพัง/แฟน/คูรัก ร้อยละ 46.8 เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 62.1 ในจำนวนนี้คบกับบุคคลอื่นแบบกิ๊ก (มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน) ร้อยละ 19.6 มีเพศสัมพันธ์กับกิ๊ก ร้อยละ 16.6 (ดังแสดงในตารางที่ 1) ด้านพฤติกรรมการใช้สื่อทางเพศพบว่า เยาวชนในมหาวิทยาลัยเข้าถึงสื่อเรื่องเพศ ผ่านเว็บไซต์อนาจาร จำนวน 208 คน และเฟซบุ๊ก (Facebook) จำนวน 336 คน ระยะเวลาที่ใช้สื่อทางเพศเฉลี่ย 5.5 ปี และระยะเวลาที่ใช้สื่อทางเพศเฉลี่ยในแต่ละครั้ง คือ 64.6 นาที ส่วนใหญ่ใช้สื่อทางเพศในช่วงกลางคืน ร้อยละ 87.8 และใน 1 สัปดาห์ใช้สื่อทางเพศน้อยกว่า 5 ครั้ง ร้อยละ 82.1 (ดังแสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของเยาวชนในมหาวิทยาลัย จำแนกตามลักษณะประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวน (n = 485)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	139	28.7
หญิง	346	71.3
การแสดงออกทางเพศ		
กลุ่มรักต่างเพศ	419	86.4
กลุ่มรักร่วมเพศ	66	13.6
บุคคลที่พักอาศัยด้วย		
พักตามลำพัง/แฟน/คู่รัก	227	46.8
พักกับเพื่อน/พักกับครอบครัวหรือญาติ	258	53.2
เคยมีเพศสัมพันธ์		
เคยมีเพศสัมพันธ์	301	62.1
ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์	184	37.9
คบกับบุคคลอื่นแบบกิ๊ก (มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน) (n = 301)		
มี	59	19.6
ไม่มี	242	80.4
มีเพศสัมพันธ์กับกิ๊ก (มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน) (n = 301)		
มีเพศสัมพันธ์	50	16.6
ไม่มีเพศสัมพันธ์	251	83.4

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของเยาวชนในมหาวิทยาลัย จำแนกตามพฤติกรรมการใช้สื่อทางเพศ

พฤติกรรมการใช้สื่อทางเพศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	อันดับ 1 จำนวน	อันดับ 2 จำนวน	อันดับ 3 จำนวน	อันดับ 4 จำนวน	อันดับ 5 จำนวน	จำนวน (n)
ช่องทางการเข้าถึงสื่อทางเพศ						
เฟซบุ๊ก (Facebook)	118	80	61	51	26	336
ทวิตเตอร์ (Twitter)	97	49	61	38	27	272
เว็บไซต์อนาจาร	112	52	21	11	12	208*
บีทอล์ค (Bee talk)	3	11	4	6	3	27*
การใช้สื่อทางเพศ						
ระยะเวลาที่ใช้สื่อทางเพศในแต่ละครั้ง						
<30 นาที			76			15.7
≥30 นาที			409			84.3
คะแนนเฉลี่ย 64.56 สูงสุด 240 ต่ำสุด 15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 48.562						
ช่วงเวลาที่ใช้สื่อทางเพศ						
ช่วงกลางวัน (06.01–18.00 น.)			59			12.2
ช่วงกลางคืน (18.01–06.00 น.)			426			87.8
จำนวนการใช้สื่อทางเพศต่อสัปดาห์						
<5 ครั้ง			398			82.1
≥5 ครั้ง			87			17.9

ด้านการรู้เท่าทันสื่อทางเพศพบว่า เยาวชนในมหาวิทยาลัยเพียงร้อยละ 22.7 มีระดับการรู้เท่าทันสื่อทางเพศระดับดี ในขณะที่ร้อยละ 8.9 มีระดับการรู้เท่าทันสื่อทางเพศระดับต่ำ และร้อยละ 68.5 มีระดับการรู้เท่าทันสื่อทางเพศระดับพอใช้ (ดังตารางแสดงที่ 3) ด้าน

พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เยาวชนในมหาวิทยาลัยเกือบครึ่งหนึ่งมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในระดับไม่เหมาะสม ร้อยละ 48.2 (ดังตารางแสดงที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของเยาวชนในมหาวิทยาลัย จำแนกตามระดับการรู้เท่าทันสื่อทางเพศ และจำแนกตามระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

ระดับการรู้เท่าทันสื่อทางเพศ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ (≤ 60 คะแนน)	43	8.9
พอใช้ (61–79 คะแนน)	332	68.5
ดี (≥ 80 คะแนน)	110	22.7
คะแนนเฉลี่ย 72.80 สูงสุด 94 ต่ำสุด 48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.659 คะแนน		
พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เหมาะสม (< 50 คะแนน)	234	48.2
เหมาะสม (≥ 50 คะแนน)	251	51.8
คะแนนเฉลี่ย 48.74 มัธยฐาน 50 สูงสุด 60 ต่ำสุด 24 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.532 คะแนน		

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยต่างๆ กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์พบว่า เพศ การแสดงออกทางเพศ บุคคลที่พักอาศัยด้วย การมีความสัมพันธ์/การมีเพศสัมพันธ์ ที่ระดับ 0.05 (ดังตารางแสดงที่ 4)

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของเยาวชนในมหาวิทยาลัย

ปัจจัย	พฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์		X ²	p-value
	ไม่เหมาะสม	เหมาะสม		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
ลักษณะประชากร (n = 485)				
เพศ				
ชาย	90 (64.7)	49 (35.3)	21.246	<0.001*
หญิง	144 (41.6)	202 (58.4)		
การแสดงออกทางเพศ				
กลุ่มรักต่างเพศ	194 (46.3)	225 (53.7)	4.673	0.031*
กลุ่มรักร่วมเพศ	40 (60.6)	26 (39.4)		
บุคคลที่พักอาศัยด้วย				
พักตามลำพัง/แฟน/คูรัก	123 (54.2)	104 (45.8)	6.025	0.014*
พักกับเพื่อน/พักกับครอบครัวหรือญาติ	111 (43.0)	147 (57.0)		
คบกับบุคคลอื่นแบบกิ๊ก (มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน)				
มี	41 (69.5)	18 (30.5)	14.221	<0.001*
ไม่มี	102 (42.1)	140 (57.9)		

ตารางที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของเยาวชนในมหาวิทยาลัย (ต่อ)

ปัจจัย	พฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์		X ²	p-value
	ไม่เหมาะสม	เหมาะสม		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
มีเพศสัมพันธ์กับกิ๊ก (มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน)				
มีเพศสัมพันธ์	41 (82.0)	9 (18.0)	28.604	<0.001*
ไม่มีเพศสัมพันธ์	102 (40.6)	149 (59.4)		
พฤติกรรมการใช้สื่อทางเพศ (n = 485)				
จำนวนการใช้สื่อทางเพศต่อสัปดาห์				
<5 ครั้ง	182 (45.7)	216 (54.3)	5.637	0.018*
≥5 ครั้ง	52 (59.8)	35 (40.2)		
การรู้เท่าทันสื่อทางเพศ (n = 485)				
การรู้เท่าทันสื่อทางเพศ				
ระดับต่ำ	32 (74.4)	11 (25.6)	19.101	<0.001*
ระดับพอใช้	163 (49.1)	169 (50.9)		
ระดับดี	39 (35.5)	71 (64.5)		

วิจารณ์

ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนมากกว่าครึ่งหนึ่ง มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในระดับเหมาะสม ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของบลูม กล่าวว่า เมื่อเยาวชนมีความรู้และความเข้าใจในสิ่งที่ศึกษาแล้ว จะสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ และส่งผลให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี และสอดคล้องกับแนวคิดของนัทบีม (Nutbeam) ที่กล่าวว่า หากบุคคลมีความรอบรู้ด้านสุขภาพ มีทักษะทางปัญญาและสังคม ก็จะส่งผลให้พฤติกรรมสุขภาพดีตามไปด้วย⁽¹³⁾ ด้านการรู้เท่าทันสื่อทางเพศ จากผลการศึกษาพบว่า เยาวชนเกือบ 4 ใน 5 มีการรู้เท่าทันสื่อทางเพศโดยภาพรวมอยู่ในระดับต่ำถึงระดับพอใช้ โดยเมื่อพิจารณาในด้านการเข้าถึงสื่อทางเพศพบว่า เยาวชน 2 ใน 5 เคยเข้าถึงเว็บไซต์อนาจาร และเยาวชน 2 ใน 3 เข้าถึงสื่อเฟซบุ๊ก (Facebook) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรติ ธนารักษ์ ที่กล่าวว่า ในปัจจุบันเยาวชนหันไปรับสื่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น โดยที่พฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่เปลี่ยนไปดังกล่าวอาจมี

ผลทำให้ระดับการรู้เท่าทันสื่อน้อยลง โดยจากการศึกษาในครั้งนี้พบว่า เยาวชนที่มีการรู้เท่าทันสื่อทางเพศในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการตีความ วิเคราะห์ และประเมินเนื้อหาของสื่อได้ไม่ดีพอ⁽¹⁴⁾ นอกจากนี้ เยาวชนยังเป็นช่วงวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่ผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะ จึงส่งผลให้ขาดประสบการณ์ในการวิเคราะห์สื่อ ประเมินค่าสื่อ สร้างสรรค์สื่อ โดยพิจารณาเลือกสื่อที่ตนเองสนใจมากกว่าความเหมาะสมของสื่อ ดังนั้นผู้ปกครองหรือบุคคลใกล้ชิด ควรสร้างความเข้าใจในการรู้เท่าทันสื่อต่างๆ ที่เผยแพร่ในสังคม⁽¹⁵⁾

ด้านความสัมพันธ์พบว่า เพศ การแสดงออกทางเพศ บุคคลที่พักอาศัยด้วย การมีความสัมพันธ์/การมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นแบบกิ๊ก (มากกว่าเพื่อนแต่ไม่ใช่แฟน) จำนวนการใช้สื่อทางเพศ การรู้เท่าทันสื่อทางเพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ ด้านลักษณะประชากรพบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเพศชายมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่

ไม่เหมาะสมมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดา เทพกำเนิด ที่พบว่า เพศชายมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพศชายเป็นเพศที่สามารถแสดงออกในเรื่องทางเพศได้มากกว่าเพศหญิง และถูกสังคมมองว่าเสียหายน้อยกว่า เพราะไม่สามารถตั้งครภได้ จึงไม่เกิดผลกระทบต่ชีวิต⁽¹⁶⁾ อีกทั้งค่านิยมวัฒนธรรมในสังคมไทยที่ถูกปลูกฝังมายาวนาน ระบบการเรียนการสอนของไทย สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้เพศชายกล้าเปิดเผยเรื่องเพศมากกว่าเพศหญิง เมื่อมีเพศสัมพันธ์ เพศชายมักจะเป็นฝ่ายนำเพศหญิงไปสู่พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม⁽¹⁷⁾ ด้านการแสดงออกทางเพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยกลุ่มรักร่วมเพศมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม มากกว่ากลุ่มรักต่างเพศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในกลุ่มนิสิตชายรักชายที่พบว่า นิสิตชายรักชายมีการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ (ทางทวารหนัก) ครั้งแรกเพียงร้อยละ 53.6 และนิสิตชายรักชายมีการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ (ทางทวารหนัก) ครั้งล่าสุดร้อยละ 55.5⁽¹⁸⁾ และสอดคล้องกับข้อมูลที่ว่า กลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย มีการร่วมรักกันผ่านทางทวารหนัก มีโอกาสติดเชื้อเอชไอวีมากกว่าการมีเพศสัมพันธ์ทางช่องคลอดในผู้หญิงถึง 10 เท่า เนื่องจากทวารหนักมีความเปราะบางกว่าช่องคลอด⁽¹⁹⁾ นอกจากนี้ศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทยระบุว่า มีผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ 6,200 คน เฉลี่ยวันละ 17 คน โดยเป็นกลุ่มชายรักชายมากที่สุด⁽²⁰⁾ ด้านบุคคลที่พึงอาศัยด้วยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเยาวชนที่พึงอาศัยตามลำพังหรือกับแฟน/คูรัก มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมมากกว่าพ่อกับเพื่อน/พ่อกับครอบครัวหรือญาติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุดา เทพกำเนิด พบว่า เยาวชนที่พึงอาศัยคนเดียวและพึงอาศัยกับแฟน มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมมากกว่าเยาวชนที่พึงอาศัยกับญาติ อาจเนื่องมาจากการ

พึงอาศัยตามลำพัง/แฟน/คูรัก เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการมีเพศสัมพันธ์ได้ง่าย และถ้าพึงอาศัยกับแฟน/คูรัก ยิ่งทำให้มีเพศสัมพันธ์ได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย^(16,21) นอกจากนี้วัยรุ่นหญิงที่มีเพศสัมพันธ์กับคูรัก/แฟน หรือกับคู่นอนเป็นประจำ มีการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งลดลง เนื่องจากมีความคุ้นเคยความไว้วางใจต่อกัน และความเชื่อมั่นว่าคูรักของตนเองสะอาด และไม่เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์⁽²²⁾ ด้านการมีความสัมพันธ์/การมีเพศสัมพันธ์กับกิ๊กมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์โดยการมีความสัมพันธ์/การมีเพศสัมพันธ์กับกิ๊กมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากเยาวชนเป็นช่วงวัยที่มีความอยากรู้อยากลอง ประกอบกับเยาวชนบางส่วนมีความสัมพันธ์แบบไม่ผูกมัด และถือว่าการคบบุคคลอื่นที่นอกเหนือจากแฟนเป็นเรื่องปกติในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณทิพย์วาริรมย์ และคณะที่พบว่า วัยรุ่นมองเป็นเรื่องธรรมดาที่จะมีเพศสัมพันธ์กับกิ๊ก แม้ว่าจะมีคนรักอยู่แล้วโดยไม่บอกให้คนรักรู้⁽²³⁾ นอกจากนี้เยาวชนมีความเชื่อว่า เป็นเรื่องธรรมดาที่ตนเองจะมีคู่นอนหลายคน⁽²⁴⁾ ซึ่งการมีคู่นอนชั่วคราว หรือการมีคู่นอนหลายคน มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์สูง⁽¹¹⁾ ด้านพฤติกรรมการใช้สื่อทางเพศพบว่า จำนวนครั้งของการใช้สื่อทางเพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเยาวชนที่มีการใช้สื่อทางเพศมากกว่า 5 ครั้งต่อสัปดาห์ จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมมากกว่าเยาวชนมีการใช้สื่อทางเพศน้อยกว่า 5 ครั้งต่อสัปดาห์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษณัท แสนทวีที่พบว่า ความถี่ในการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกัน จะแสดงพฤติกรรมหลังจากการใช้สื่อแตกต่างกัน⁽²⁵⁾ โดยสื่อทางเพศเป็นตัวกระตุ้นให้วัยรุ่นหรือเยาวชนเลียนแบบค่านิยมสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมซึ่งส่งผลให้เกิดความเสี่ยงในการติดโรคติดต่อทาง

เพศสัมพันธ์⁽⁹⁾ ด้านการรู้เท่าทันสื่อทางเพศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเยาวชนที่มีการรู้เท่าทันสื่อทางเพศในระดับต่ำ จะมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม มากกว่าเยาวชนที่มีการรู้เท่าทันสื่อทางเพศในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐนันท์ ศิริเจริญ ที่กล่าวว่า เมื่อต้องใช้ความรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์ การประเมินคุณค่าของสื่อสังคมออนไลน์ เยาวชนยังไม่สามารถแยกแยะข้อมูลข่าวสารที่ตนเองได้รับ แต่จะเชื่อและรู้สึกคล้อยตามไปกับสื่อที่ตนเองได้รับ ซึ่งอาจทำให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรมจากสื่อ จนส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้⁽²⁶⁾ และเยาวชนที่มีการรู้เท่าทันสื่อในระดับสูง จะสามารถควบคุมผลกระทบจากสื่อได้ โดยจะสามารถเข้าใจเนื้อหาของสื่อ มีการกลั่นกรองและตัดสินใจที่จะเชื่อหรือไม่ ไปจนกระทั่งมีความสามารถในการใช้สื่อได้อย่างเหมาะสม⁽⁷⁾

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมยกระดับการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชน เพื่อให้มีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ที่เหมาะสม โดยมุ่งเน้นในกลุ่มเยาวชนที่พักอาศัยตามลำพัง และพักกับแฟนหรือคูรัก

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในคูรักชายหญิงที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัย เนื่องจากพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ มักจะมาจากความต้องการของทั้ง 2 ฝ่าย

2. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้เข้าใจวิถีทางเพศ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อย่างถ่องแท้

เอกสารอ้างอิง

1. Soraprasert T. teaching 20112258 media literacy. Chon Buri: Faculty of Humanities and Social Sciences, Burapha University; 2017. (in Thai)
2. White CM. Social media, crisis communication, and emergency management leveraging web 2.0 technologies. Boca Raton: CRC; 2012.
3. ETDA. ETDA reveals the survey results of internet usage behavior of Thai people in 2016. [Internet]. [cited 2016 Aug 18]. Available from: <https://www.marketingoops.com/reports/behaviors/etda-research-thai-internet-2016/> (in Thai)
4. NIDA Poll. Social media and the future of Thai youth [Internet]. 2017 [cited 2018 Aug 8]. Available from: <http://nidapoll.nida.ac.th/index.php?op=polls-detail&id=523> (in Thai)
5. Ponglek W. Internet pornography: risk caution and prevention guideline against its effects on Thai youth. Executive Journal 2010;31:223-33. (in Thai)
6. Buranasin T. Kids addict "pornographic online" leading sexual risk behavior and teenage pregnancy 2014 [Internet]. [cited 2018 Aug 21]. Available from: <https://www.thaihealth.or.th/Content/25258-ลูกเสพติดลามกออนไลน์สร้างปัญหาแม่วัยใส-ภัยทางเพศ.html> (in Thai)
7. Tansuwannond C, Wongpinpech P, Leesattrupa C. Factors related to intellectual media consumption behavior of undergraduate students in Bangkok. Journal of Behavioral Science 2010; 16:122-35. (in Thai)
8. Chirawatkul S, Sawangchareon K, Rujiraprasert N, Kittiwatanapaisan W, Muangpin S, Kotnara I, et al. Situation of teenage pregnancy: perception among adolescents in 7 provinces of Thailand.

- Journal of Health Science 2012;21:865-77. (in Thai)
9. Wattradul D. Developing model of health promoting behavior in preventing HIV and STDs in the youths in the city. Journal of Nursing Science & Health 2016;39:24-36. (in Thai)
 10. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Media and information literacy: policy and strategy guidelines. France: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization; 2013.
 11. Kuysuwan K, Supparerkchaisakul N, Chuawanlee W, Intarakamhang U. Causal factors of HIV/AIDS safe sex behavior among Thai Navy Conscripts: the study of change during training in the recruitment center and effects of AIDS risk reduction program. Journal of Behavioral Science 2013;19:35-58. (in Thai)
 12. Devellis RF. Scale development: theory and applications. Thousand Oaks: Sage publications; 2016.
 13. Nutbeam D. The evolving concept of health literacy. Soc Sci Med 2008;67:2072-8.
 14. Thanarak R. Media literacy: advantages and applications a case study of Uttaradit Rajabhat University [dissertation]. Uttaradit: Uttaradit Rajabhat University; 2015. 96 p. (in Thai)
 15. Pakdeemulchon A, Rattanasimakul K. Factor impacting media-literacy on sex among undergraduate students in Chiang Rai and Chiang Mai. Journal of Management Science Chiangrai Rajabhat University 2017;12:184-204. (in Thai)
 16. Tepkamnerd S. Sexual behavior of vocational students at occupational certificate Muang district Narathiwat Province [dissertation]. Chon Buri: Burapha University; 2009. 62 p. (in Thai)
 17. Wiboonphan S. Association between social media literacy and sexual behaviors of adolescents in Banglamung District, Chon Buri Province [dissertation]. Chon Buri: Burapha University; 2017. 104 p. (in Thai)
 18. Tibwongsa S, Thongnoppakun S. Health literacy of condom-use behavior of men who have sex with men among university students in Chon Buri Province. Journal of Health Education and communication 2018;4:24-36. (in Thai)
 19. Pungpaong NP. "Preceptor-receptor" which type leading to HIV infection [Internet]. [cited 2018 Nov 24]. Available from: <https://mgronline.com/qol/detail/9570000048643> (in Thai)
 20. The Thai Red Cross Society. Situation concern to increasing HIV infection among Thai adolescent 2018 [Internet]. [cited 2018 Nov 22]. Available from: <https://www.thaihealth.or.th/Content/41145-สถานการณ์น้ำท่วม-วัยรุ่นไทยติดเชื้อ.html> (in Thai)
 21. Wong-arsa W, Kongnguen P, Vuthiarpa S. Factors affecting sexual risk behaviors among adolescents: a case study conducted in one university. Journal of Public Health 2015;45: 285-97. (in Thai)
 22. Thepthien B, Trakoolvongse P. Sexual behavioral survey 6 target groups in Bangkok, 2005. Journal of Public Health and Development 2005;4:1-15. (in Thai)
 23. Tipwareerom W. Research and development to create prevent sexual risk behavior network team for adolescent in community [dissertation]. Phitsanulok: Naresuan University; 2015. 122 p. (in Thai)

24. Kaihin R. Effects of empowerment on reduction risk behaviors among youth living with HIV/AIDS. *Nursing Journal* 2012;39:38-50. (in Thai)
25. Santawee K. Media exposure and media literacy of youths in Bangkok [dissertation]. Bangkok: Rajamangala University of Technology Phra Nakhon; 2009. 69 p. (in Thai)
26. Siricharoen N. Communication for the knowledge building and skills enhancing in the in-depth internet literacy level of Thai youths from the three main components. *Veridian E-Journal, Silpakorn University* 2014;7:322-41. (in Thai)